

NAPREDNJAK

NEJUNAČKOME VREMENU U PRKOS!

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. -
PISMA I POŠILJKE NEPLA-
-- ČENE NE PRIMAJU SE. --
OGLASI SE RAČUNAJU 16 PA-
RA PO PETIT RETKU, A ZA
VIŠE PUTA PO POGODBI.
PRIOPĆENJA I ZAHVALE 20
-- -- PARA PO RETKU. -- --

Pretpata: za Šibenik (donošenjem kući) godišnje Kr. 5.— za Austr.-
Ugarsku Monarhiju godišnje kr. 6-50 — za inozemstvo godišnje kr.
8.50 — Pojedini broj u mjestu 8 para, vani 10 para.

IZLAZI SVAKOG PETKA.

Odgovorni urednik: A. -VJEKOSLAV TRINAJSTIĆ.
Izdavač, vlasnik i tisak „Pučka Tiskara“ D.r V. Iljadica i drugovi
u Šibeniku.

U nedjelju dne 19. januara u
10 sati jutro držat će se

Pouzdan sastanak

birrača prvog, drugog i trećeg
tijela Hrvat. Pučke Napredne
Stranke u prostorijama društva
„Kolo“.

Talijanski narod govori...

Poznato je kakvim je simpatijama talijanska štampa pratila herojske borbe i uspjehe naše braće na balkanskim poljanama, pa i ako je onda koja novina pravila disonancu, ili ako su mnogo kasnije udarile zbog „diplomatske taktike“ u druge žice, uvijek ostaje živa istina: da je talijanski narod ushićenjem dočekao oslobogjenje Srba od turskog jarma. Kakvu je promjenu u svemu ostavio ovaj epohalan događaj, vidimo i u tome, što nas zvanična štampa evropska, a naročito talijanska, nije do prije dva mjeseca nimalo poznavala.

„L'azione repubblicana“ ističe se u simpatičnom pisanju za naš dvoimeni narod. Ovdje donasamo u slobodnom prevodu neke dijelove iz brojeva pomenutog lista, da uvjerimo čitaoce, kako za naš rad i u Italiji nalazimo dobrih prijatelja.

Internacionalna politika danas doživljuje tragične momente, jer nije mogla predvigjeti ustanak i oslobogjenje balkanskih naroda. Druge, mlade i jake sile ulaze u svježi život, i evropsko ravnotežje radi toga postalo je labavo, pa potrebuje za nj pripraviti nove

podloge. Tursko je carstvo u Evropi skršeno, jer je bilo osugjeno da propadne, dok njegove ruševine naznačuju blizu propast i drugome... Mazzini je predvidio trijumf jugoslovenski u Turskoj i njegove posljedice na Balkanu; on bijaše mnijenja, da se jednom cio taj narod, koji nastava Balkan, mora ujediniti politički. Kao da se to ispunjuje. Austro-Ugarsku plaši taj fakat i zato razumljiva je ova napetost i grozničavost.

Pobjede Balkanaca uzdrmale su srcima Jugoslavena i u Austriji. Osjećaj rase i nacionalizma instinktivno je probuktio, i hiljade ljudi zanosom pozdraviše vijest pobjedâ nad Turskom. Uz to nije manjkao neizbježiv posljedak: ukidanje općinskih autonomija i apšenje vogja. Ovo je razlog zašto su svi dijelovi austrijske diplomacije u djelovanju. Evo zašto hoće Austrija braniti izlaz Srbiji na more. Zbog ovoga ona hini ljubav prama Arbanasima i zauzimalje se za njihovu nezavisnost. Stvarajući diplomatske incidente svake vrsti i gurajući Rumunjsku da traži kompenzacije, nastoji da umanjí rezultate pobjede balkanskih naroda.

Austrijski ovi koraci potpuno se razumljivi, ali nikako oni Italije, jer je apsurdno da talijanska vlada kumuje intencijama svoje saveznice u takovoj neljepoj akciji. Tradicija i plemeniti osjećaji Talijana to ne dopuštaju. Talijanski narod ne može na nijedan način služiti pomagačem kojekakvih interesa i aspiracija. Ovo su jasno rekla skupštine, koje su se po Italiji držale, ovo veli naša duša.

Svako naše čestitanje pobjedama nacionalizma jugoslovenskog, dok se i ispunjavu želje naših slavnihi mislioca.

Sreća pratila Balkance, da energično uzmognu odstraniti sve zapreke, koje im neprijatelji prave! Njihova divna i složna akcija, njihov sjajan uspjeh biće uzaludan, ako ne budu jaki, da ih to održi u dugoj zajednici, koja bi bila garancijom za održanje neodvisnosti osvojenih zemalja, za mir i slobodni, ljepši napredak ekonomski i politički. S time će Evropa izgubiti razloga da bude ljubomorna za komplikacije i imati će u svojoj sredini jednu veliku naciju, koja mnogo obećaje.

Balkanski narodi trebaju velika opreza!

Ovo nek posluži za orijentaciju našem narodu, kako ne smijemo krivo shvaćati Talijance po ovim „našim“ u Dalmaciji. Ovo nek ujedno bude odgovor na misteriozno držanje talijanskih listova u Dalmaciji.

Što je i što hoće nacionalizam.

Scipio Sighele:

(Svršetak).

Ostavimo samostanima mistični ideal strpljivosti i sabranosti. Negativne su krjeposti možda dovele nekog individua do svetosti i nikakav pak narod nijesu dovele do veličine. U svijetu, gdje je narav odredila kobni nekakav zakon utakmice, treba se boriti, da se živi.

A živjeti — za individualni organizam kao i za socijalni — znači širiti se: znači razviti sve svoje sposobnosti za ideal, u koji se vjeruje; znači, pripraviti se tamnom ali čvrstom žilavošću na sve eventualnosti, koje nas čekaju i koje nam prijete.

nimajo v gotovini; v vrednostnih listih ga imajo. Mi pa imamo ljudstvo za sabo, zato ne propademo!“ Sličan razmjer opstoji i danas i dok Slovenci uzgojiše narod, na kojega uvijek i u svemu mogu računati, mi imamo skoro svu snagu u dokumentima i papirima, koje može svaki madžarski ministar pogaziti bacivši samo nekoliko desetaka hiljada megu izbornike. Dalje: upravo sam dobio u ruke izvještaj slovenske družbe sv. Ćirila i Metoda i dok sam nekidan u „Obzoru“ čitao lamenataciju, da naša družba nema ni 1000 članova, tu čitam da ih slovenska ima preko 16.000, a njen proračun za 1911. god. iznašao je — 550.700 K.!

A sad se obazrimo na literaturu: *Radinosti i literarnoj solidnosti* od jednog Ivana Cankara može so učiti svaki naš savremeni literat. Taj još mladi čovjek, dao je na javu kroz 14 godina svoga književnoga rada oko 25 knjigâ većih i manjih pripovijesti, 5 velikih drama i jednu zbirku pjesama, dakle jedno na drugo, čitave dvije knjige na godinu i ne samo knjige, već dobre knjige! Mi noveliste kao što je Cankar, danas nemamo: pripovjedača universalnih temâ, sa stilom opojnim i fasmirajućim jednog Edgarda Poe-a, a opet intimnim i dobrim kao u Turgenjeva. Njegov humor je tuga, a satira bol, kao i u Dyckensa i Heine-a i „Sveti Janez v Bilj-

Sada, za nas Talijane prva se priprava sastoji u tome, da uzdržimo živo i tvrdo čuvstvo nacionalnog dostojanstva prema onima, koji ga hoće pritisnuti, jer će samo od ovog čuvstva moći izvirati ona snaga materijalna, ekonomska i vojnička, koja će nas dovesti do stupnja, da dostignemo cilj, za kojim čeznemo.

Mi tražimo dostojanstvo i čast: ništa više; a tražimo ih ne samo u teškim političkim pitanjima, nego i u onim malim prilikama, koje G. A. Borgese prezirno zove „vanjske ništavosti“, kao natpis jedne zastave i ime nekog sela.

Može se činiti stvar malene važnosti obrana talijanskoga jezika na granicama, a naći će se suviše po koji skeptik, što se smije iskrenim ljudima, koji protestuju, što su na geografskim kartama talijanskog Touringa neka imena talijanskih sela u Istri napisana srpskohrvatskim jezikom, dok su (strašna je to lekcija, što nam je podaju stranci!) na kartama alpskog austrijskog kluba ista imena napisana, a tako i mora da bude, u talijanskom jeziku. Mi priznajemo, da pristajemo radije uz iskrene, nego uz skeptike i da ne vjerujemo, da su ono samo „vanjske ništavosti“.

Sintomi su to, žalošni sintomi onog pomanjkanja nacionalnog ponosa, za kojim žalimo. Kao što se gospostvo nekog plemića pokazuje i kod najprostijeg čina, tako se dostojanstvo naroda pokazuje i u onomu, što Borgese nazivlje „ništavostima“. A zapustiti te ništavosti ili se s njima rugati, znači ne razumijeti ono duševno stanje potištenosti i nacionalnog sans-gêne, čiji su one nehotični okrivaooci.

Ovo malo riječi, što sam rekao, čini mi se, da bi morale uvjeriti nevjerne, da mi nijesmo, kako to misli Borgese „zapreka, postavljena na putu k uglajenosti“. Bićemo možda entuzijaste, što po vlastitom zanosu

kah“ („Ljub. Zvon“ 1911.) je satira majstorska i možda najbolja na slov. jugu, već zato, što je u njoj tendencija i artizam jedno i nema kričeće žurnalnosti Kočićevog „Jazavca“ ni vulgarnosti Nušićevih pričâ. Njegova satira nije smijeh na puna usta, već smijeh evropljanina i intelektualca, tihi i duševni smijeh, koji je isto što i — plač!

Uz Cankara, kao najbolji savremeni lirik stoji Oton Župančič, auktor poznatog „Motta“: „Mi, kar nas je kovačev...“ I on još mlad štampao je do sada četiri zbirke pjesama, od kojih svaka znači i dogagaj i dobitak. „Pisanice“ poezija prve i djetinjske mladosti, „Čaša opojnosti“ poezija mladenačke sensitivnosti i ljubavi k slovenskoj plodnoj zemlji, „Čez plan“ pjesme radnika narodnog i početak refleksije i napokon: „Samo govori“, djelo duboko mislećeg i nacionalnog, Slovenca, čovjeka zrelog potpunog pjesnika!

Njima dvjema pripadaju i usudni blizanci: *Dragotin Kette i Aleksandrov* (Jozef Murn), oba siromašni, bijedni i nesretni, umrli u najljepšim godinama i na istoj postelji na tavanu jedne slastičarnice u Ljubljanskom predgraju, od literarne bolesti — sušice ili nevolje! Aleksandrov je slovensku zemlju čutio, Kette je o njoj mislio. Aleksandrovljeve pjesme su detalji i sličie poljskim glasovima: kratke, sitne, prpošne: čas ševa

FEUILLETON.

Prošla propadanja.

Baština.

Peku me na licu tri svemira stida,
Tište me na duši tri vječnosti mraka
U ime svih onih, što nemahu zrakâ,
U ime svih onih, što nemahu vida.

Pritisla su srce četiri hladna zida,
Svaki od njih teži kao jedna raka,
I do oka nema sunčevoga traka,
Koji koru tmine razdiro i skida.

Zapis je otaca skrvena svetih stvari
U žalosti ropstva i u smradu Rama,
Gdje nas vežu naši pretci tamničari.

Predano je meni sto stoljeća srama,
Kuća duše posta gri'ehom naših starih,
Razbojnička špilja od gospodnjeg hrama...

Augustin Ujević, Zagreb.

Bliže Slovencima!

Dugogodišnje nastojanje oko narodnog
jedinstva dovelo je dandanas do jedne skoro

potpune literarne zajednice između Hrvatâ i Srbâ i najmlagja naša literatura može se u punom smislu riječi nazvati srpskohrvatskom. Najmlagja naša inteligencija čita isto tako srpske kao i hrvatske pisce i obratno, te pozna, više ili manje, našu literaturu kao jednu!

I dok smo na toj strani tako daleko došli, zapustili smo skoro posve gajenje veza naše sa slovenačkom literaturom, tako da, dok danas inteligentni Slovenac ipak zna makar za Preradovića, Vraza i Radičevića, velika većina srpskohrvatske inteligencije ne zna ni za Prešerna. I ta činjenica je prežalosna i sramotna za nas: Nama je mnogo poznatija literatura bilo kojega drugoga naroda, nego onoga, koji je s nama jedno, s kojim hoćemo da stvaramo zajedničku budućnost i — literarnu. Još žalosnija je pak i stoga, što slovenska literatura i kultura nopće, nipošto ne stoji na jednom nivou, koji bi bio ignoriranja vrijedan, već dapače sasvim obratno! I mi, koji uvijek naglasujemo kako se moramo od drugih učiti, mogli bi se mnogomu i mnogomu baš od njih, od Slovenaca naučiti. Već god. 1876. pišaše Stritar u „Zvonu“: „Vresnici naše je samo to, kar si s trudom pridelamo, vse drugo nam se lako vzame. Ozrimo se pa na naše brate Hervate. Imajo vse, ali svojega premoženja

sude tugji. A možda ćemo se prevariti, kao svi entuzijaste...

Ipak, na koncu moje misli, niču nade: G. A. Borgese nije tako daleko od nas, kako to njegova bodljiva riječ može činiti, da se pretpostavi. Kritični duhovi uživaju katkada intelektualno, da se bore mozgom, to što je neizraženi kucaj njihovog srca.

Na koncu njegova članka čitam ove riječi: „Danas, kao danas, čini mi se, da je jedan samo imperativ: da svaki pojedini vrši, izravno i ponizno svoju dužnost. Samo se tako može doprinijeti, da se uzdigne vlastitu zemlju, podajući joj ono, što joj zbilja fali: osjećaj stege i odgovornosti. Učinite, da jedna generacija ljudi jakih i poštenih zadobije javnu moć — bićemo, ako to bude naša misija, gospodari svijeta.“ Ne bi se moglo bolje reći: ali je baš to ono, što mi mislimo i odavna pišemo.

S talijanskog preveo

Dušan M-n, Spljet.

Luka Jukić.

Dobrotom i dopustom gosp. držav. odvjetnika napisao bih jedno malo i bezazleno, prosto akademsko razmatranje.

Luka Jukić boravi sada u Lepoglavi, skoro zaboravljen. On je po zakonu počinio jedan teški zločin, i sada ga okajava doživotnom tamnicom. Strašno to mora biti: u njegovim godinama, pun poleta, pun nada i tolikih sanja, pa sve pregoriti za — uvijek!

Ali možda mu i nije baš tako teško, jer vele da je on — lud. Svi ozbiljni ljudi rekoše da je lud — i hrvatska vlada kad je ono počinio atentat, i branitelji u sudu.

Samo suci ne rekoše da je lud, nego da je počinio zločin umorstva, za koji je po zakonu morao biti osuđen na vješala, a milošću N. V. bio je pomilovan na doživotnu tamnicu.

Luka je dakle u Lepoglavi... Ili pri zdravoj pameti ili lud, niko ne može k njemu i on ne zna ništa šta se na ovom širokom svijetu događa. A ipak se događa dosta, što bi upravo njega interesiralo.

Istina, ne događa se to ovgje kod nas, u Dalmaciji ili Hrvatskoj, jer sjedne strane mi umijemo biti vrlo lasno zaboravni, a s druge strane zakon je zakon, i mora se biti toliko uvjigjavni da se ne smije govoriti ili... činiti stvari, koje zakon ne dopušta. Tako je u svim državama, gdje vlada pravni poredak. I baš zato, jer se ono, što želim reći, ne zbiva u ovoj državi, i ne spada pod naše zakone, nadam se, da će gosp. držav. odvjetnik biti dobar i propustiti ove — u koliko se bar njega tiče — akademske retke.

čas kos; čas kukavica, čas slavulj! On čuti „kako trava raste“ i kako se zemlja oplodjuje, vidi dušu brežja, bijelu i čistu, dobru...

„In boljši vetri so po polji

In boljše breze na pomolji...“

... bolji nego — ljudi! Ta je sensitivnost najsitnijega u prirodi nešto karakteristično slavenskoga, davši nam divne neke stvari Turgenjeva, Konopniche, Vraza, Jovanovića („Gjulići“) a i Župančića („Čaša opojnosti“).

Kette je težji, jači i reflektivniji. Premda mlad on je već čitav čovjek, ozbiljan i zamišljen, talentat, koji je u mladoj slovenskoj obećavao možda najviše, da nije tako brzo prestao. Osobito se ističu njegovi lijepi soneti, puni mirne resignacije i velikodušnosti trpljenja.

Starije mislim da ne treba ni isticati: Prešern, Gregorčič i Jurčič su već priznati ponos Slovenaca! I mlagji nastupaju prilično jako. Ističu se: Partuškin i Debeljak.

(Svršiče se).

Štajerski Gradac, 12. I. 1913.

Niko Bartulović.

To što se zbiva u svijetu, a što bi interesiralo Luku Jukića, događa se daleko odavde — u dalekoj Americi.

Naše novine tamo još uvijek pišu o Luki Jukiću. Davaju se i prestave. Bože moj, tamo nema, u koliko znam, nijedan pisac kadar da piše kazališne komade, pa te prestave mora da su nezgrapne... I deklamuju se sastavci o Luki Jukiću. Ko ih sastavlja i kakovi su? I o njemu se pjeva dosta, upravo kao kod nas o balkanskom ratu. Pjesme pjevaju redom prosti ljudi iz naroda, pa dok ima doduše loše sastavljenih ima ih i lijepih; ta naš je narod pjesnik, a to svjedoče neizbrojne narodne pjesme. Ja sve te pjesme strižem i kupim i spremam u jednu kutijicu u nadi, da će ako ne sadanji a ono budući austrijski vladar pomilovati jednog dana Luku, pa da će mu ih ja predati da ih pročita. To, nakon bogzna koliko godina, ako budemo živi, kako će ga zanimati!...

Ali ne samo to, nego američki Hrvati i Srbi još prigodice kupe milodare za njegovu majku. Hoće, sirotu ženu da opskrbe za vas život, da, kad pati Luka, ne pati ona. Već su poslali toliko, da je isplaćen vas dug Lukine obitelji, a ostalo stavljeno na dobit, što, stara veli, ne će ticati, nego čuvati, kako se i ona nada..., ako Luka jednog dana bude pomilovan.

No što bi svakako najviše zanimalo Luku, kad bi znao, to je Hrvatski Savez u Americi. Hrv. Savez jest jedna rodoljubno-politička organizacija, osnovana radi... Luke Jukića. Biva — ne znam kako da se izrazim — nema ona ništa da čini sa Lukom Jukićem, niti joj je svrla da se za nj ili njegove brine, nego je osnovana sred uzbugjenosti, koja je nastala otkada je on počinio onaj atentat protiv zakona.

Ta organizacija ima do sada okolo 40 grana i koju hiljadu članova. Prva grana, što se osnovala, nagjenula je sebi ime „Luka Jukić“, ali ih ima još koje nose njegovo ime, a valjda će ih i još biti, koje će htjeti uzeti njegovo ime...

Eto, to je sve što sam htio kazati. I da je sve to tako nekako turbno i nužno, kad promislimo na njega, na Luku Jukića, koji tamnuje ništa i ne zna, bilo jer ne smije niko s njime općiti — takovi su propisi — bilo jer je siromah možda lud, pa i onako ne bi znao ništa...

Tragično, zar ne?

C. V.

Bič raje.

Koja li slavenska duša nije s ušhitom očutila velebnost pobjeda složnog balkanskog oružja? Eno i isti ministar vanjskih posala u Rusiji naglasuje: „Mi nijesmo mogli ostati hladni pred tim sjajnim pobjedama“, ali taj „mi“ nije izrečen samo u ime onih stotina milijonâ Rusa, već u ime svih Slavena diljem cijelog svijeta pa i inih, koji iskreno i od srca žele svima potlačenima po programu Garibaldinaca — „Libertà ai popoli oppressi“ — slobodu potlačenim narodima.

Koji li je pak narod tako sustavno tlačen kao mi Jugoslaveni? Zašto smo mi tako zapostavljeni prama drugim narodima u ovoj Monarhiji? Lako je odgovoriti. Ali nas tješe balkanske pobjede, jer vjerujemo ipak u svoju ljepšu budućnost. Nama se ne daju škole, jer znanje prkosi sili, ne daju nam se željeznice, dok se Egiptat željeznim putem već spaja sa Transvalom kroz divlju i neprohodnu središnju Afriku, jer kuda željeznica prolazi niče blagostanje i diže se kultura; ne popravljaju se naše luke, jer je „potrebno“ nama siromaštvo! To su samo goli fakti.

Oni, koji se za autonomiju divlje Albanije očinski brinu i za druge (!) se zalažu, plaše našu raju vješalima i ostalim „kulturnim“ srestvima, ali prosvjetljena, ojačana voljom pučka sila

ne boji se nikakvih represalija da postigne svoj politički cilj. Nijesu pak dovoljne hiljade bajuneta, da prostom puku utjeraju strah u kosti, već se posizhe za jednim drugim srestvom, a to je: klerikalizam. Puk ga besvijesno pomaže, a pomaže ga i vlada i daje mu neograničenu moć. To su dva moćna stupa. U srednjem se je vijeku vjera širila ognjem i mačem, a danas se ona mora širiti slobodom. Klerikalizam nije vjera.

Ovakovi živimo u neznanju, te nijesmo no sprave, koje se kreću po tugjoj volji. Prosvjeta ne godi, nije za nasilje. A mi? Zar da i dalje čamimo u tmuni? Gdje nam je nacionalno srce? Gdje uspomena na Gvozđ? Gdje plamene riječi Kvaternika? Treba poznavati zlo da se od njega očuvamo. Uzdajmo se u svoje složne sile, pa budimo na oprezu, da čuvamo svoja polja od „zlog sijača“, koji sije zlo sjeme nesloge i razdora u svoju korist a nama na štetu, pa zadržimo dublje plug složnog rada u plodonosnu njivu...

Bič, kojim se raja bije, i ako nije kožnat, ipak ranjava i tijelo i srce naše, pa nek novo doba donese i više bičevanja, mi se ne plašimo! A to sve radi svete naše cijelji! I to će nam dati poleta i snage u daljoj borbi. Ako budemo rascijepkani razdorom i neslogom, bićemo slabi ko tanka šiba, koja se lako po volji lomi, a složne nijedna sila ne će nas ugušiti!

Tada, ojačani i snažni nacionalnom sviješću i vjerom, bićemo jak bedem: tada nek bič raje bude jak i nemilosrdan!

Spljet, januara 1913.

Hrvoje Gospić.

Jednome „patrioti“.

Ne radi gospodina Antonija Stražičića, nego radi javnosti dužan sam, da u ime svojih drugova odbijem ovim putem sve one insinucije i sve one napadaje, koji revno nalaze prostora u poznatom „Našem Jedinstvu“. Ima već dosta vremena, da se pomenuti gospodin kao bajagi neki virtuoz u politici, u polemikama i u — kritici, obara na ovu najmlagju generaciju našeg, danas nesretnog naroda, ali koji će sutra po njoj sretan biti; omalovažuje nas, omladinu, iz koje je nikao Luka Jukić, napada nas najsravnijim blatom, a u isto vrijeme u nebesa diže ideale Jukića i svijest naših drugova, koji su svoj nacionalizam manifestovali u najkritičnijim časovima, kada su demonstracijama i barikadama po Zagrebu, Pragu i Beču, po Dalmaciji i Beogradu davali najvidnije i vrlo lijepe dokaze svoje borbene duše i svojih velikih ideala. Taj nas gospodin psuje, jer nijesmo njemu „pokorni“, jer ne slušamo savjete „otaca“, jer se bunimo, jer ljubimo život i istinu, a mrzimo mrak, jer siao puni ponosa, kako to dokazamo vidljivim načinom.

Od pojave „Vala“ najvećma je aranžirao denuncije na ovu mlagju generaciju, i time se diči. Ova omladina ne treba takvih reklama, jer pokazuje inače vrlo dično i visoka čela, da ne radi iza kulisa i da nije polovična. Pokazala je i pokazat će u buduće još ljepše, da joj domovina nije samo na jeziku, već da će za dobro svoje domovine založiti i svoj život. „Val“ je bio reakcija protiv mlakosti i tjesno-grudnosti naših starijih. Ta se je ticala i gospodina Stražičića, te je zato trebao „otac“ da ustane. Ali mi nijesmo njegova „djeca“, jer bismo se stidili biti jer ne ćemo da naši očevi budu Stražičići.

Mi smo sinovi Ivana Meštrovića, njegove velike duše i njegove Sfinge. Mi smo sinovi Karagjorgjevića, i Starčevića, mi nijesmo iz sloge Srbohrvati već osjećajem, uvjerenjem, da smo Jedno, jedna Nacija, i da sutra hoćemo to i politički biti. Ivan Meštrović je u ime nas progovorio svojom umjetnošću. Pisao je i u uvodniku „Slobode“ od 14. o. mj.: to smo mi, sinovi, mlagji i najmlagji.

Moj dobar drug V. Čerina napisao je u našem nacionalističkom glasniku „Naprednjaku“ članak pod naslovom „Na raskršću“, kojim je našim ocevim, koji se na zadarskom zboru složise i zbližiše, u ime nas svih poručio, da mi njih takove, složne, radine i energične, jedino takve volimo, i ostanu li takovi, da ćemo ih podupirati u radu. U članku, kao u cijelom našem pisanju provejava jedna jedina ideja: Naša Osveta, Naše Narodno Ujedinjenje. To je najbliže srcu naše braće Srba u Kraljevini, i zato redovito sa puno entuzijazma prenose naše članke sve beogradske, kao i sve američanske novine. Ako je izvjesna njemačka štampa krivo donijela, ako našu Vjeru hoće da iskoristi radi svoje cijelji, mi se ne plašimo toga, ali zato nema prava taj gospodin Antonije, da nam predbacuje izvrćanje realnosti, ali zato niko ne smije da dira u naš Moral. Onaj članak nije provokacija, ono je zgoljna istina; naša je to krv, naša snaga, naša volja: imperativ našeg rada. Čerina nije trebao dokazivati „N. Jedinstvu“ što je u stvari, jer dobro poznaje gospodina Stražičića. Što mi hoćemo, koji je naš cilj, javnost dobro zna; naš je program tu. Naš je program „Narodno Ujedinjenje“, a u detalje i praktički iznosimo ga u brojevima svog glasnika. Kad bi gospodin Antonije znao što za nas znači Nacija, ne bi tako ignorantno o njoj govorio. U njoj je oličen cio naš život, cijela budućnost jugoslavenstva. Mi nemamo Nacije, mi je hoćemo imati. Naš patriotizam nije u slogi, u snošljivosti parlamentarnog rada, da dobijemo komesarijate i slično, nego da živimo životom Kosovskih Osvetnika i oslobogjene raje.

Jasno je, da nam misli nijesu „pobrkane“ i da nije istina „da ne znamo ni sami“ gdje smo. Jasno je svakome, koji ima razuma. Biće nekad jasno i gospodinu Stražičiću.

U polemike ne ulazimo. Ovo rekospo, jer morasmo. Ovo poručujemo jednom za uvijek gospodinu Antoniju Stražičiću. Publika nas shvaća i radi nje ovo napisasmo.

Svojim mladim životom, svojom energijom, svojoj tvrdom voljom obećajemo mnogo: s nama, ko je čist od grijeha; s nama, ko je nacionalista, ne od mode, nego radi naroda, iz kojega niknuso i koji jako volimo! S nama, s Ujedinjenom Nacionalističkom Omladinom jesu bolji i iskreniji nacionaliste, bili oni stari ili mladi, ako su nacionalno karakterni, ako mrze kukavnu prošlost i ovaj vodeni ropski život, a ljube Hrvatsku slobodnu; mrze ovu nesretnu, današnju, kompromisnu i izglogjelu Krobaciju, a nada sve vole život, časnii život.

M. Bartulica za uredništvo.

U našem selu.

Nekoliko opažanja.

Nikada nijesmo bili radikalniji Srbohrvati i Slaveni, a napose Jugoslaveni kao danas. „Živjela Austrija!“ — kliknula je spljetska „Sloboda“, a to i mi klićemo ponovno, jer tko bi

nas drugi, nas po krvi buntovne, ali po moralu i intenziji rada apatične, ovako zbližio? Tko je doprinio, ako ne dobra Austrija, da ovako vedro gledamo u svoju Budućnost? Mi smo joj harni. Bi li ikada bili ovakvi optimiste, bi li ikada ovako vjerovali u sebe, u svoj moral i u svoj nacionalizam, u svoj Vaskrs? Ovo je i trebalo, ovo smo i želili. Opet velim: nikada nijesam mogao ni promisliti, da je naš narod dušom i srcem tako čeličan, da osjeća ovako slavenski.

A u ovo, inače čudnovato, ali lijepo doba iza Kosovske Zore malo se tko pita, što je tamo na selu. Kad dogjoh u naše selo, oličeno u onoj prostoj miloj svježini, koja probuguje i krijepi, tvrde sam bio odluke ostati izolovan, ne družiti se s ljudima, — jer slabo poznavah naše seljake.

Toliko se je toga promijenilo. Na selu je nastala promjena, upravo revolta. I ova me je dirnula. Otišao sam među naše ljude, ove dobre slavenske duše, i približih im se; volio sam njihovo srce. Sretno dogjoše mnogi u doticaj s nama mlagjima i postashe drugi: ne zavedeni, zavoliše Naciju, postashe svijesni svoje duše, svoje krvi, koja im kroz žile struji. Zadnje nam doba jasno kaže, u kojoj mjeri se istakoše kao Srbohrvati. Onaj obol, koji kidahu iz ustiju za „Crveni Krst“ balkanskih naroda, kazuje mnogo. A ovo nas bodri, da vjerom gledamo u budućnost. Nijesam se nikada nadao, da ću naći staraca, koji osjećaju omladinski kao mi. Nikada ne bih bio kazao, da ima u tim starcima toliko dobra, toliko mladenačke snage. Nacionalizma. To je refleks Kosova, to je narodna duša narodne pjesme.

U ovo doba nestade po varošima i selima mjesnih razmirica... Na rastanku sa sinom, reče jedan starac: „Sinko... amanet ljubi, ljubi Hrvat-sku!“ — i zaplaka. Ovakvih ima dosta. Ovakve hoćemo. Ovakve ljubimo.

R. M.

LISTAK.

Victor Hugo:

U vojarni bez Nacije.

General: Čuješ ti, koje je boje ova zastava?

Vojnik: Crne.

General: Nije, lažeš, nego bijele.

Vojnik: Bijele, da, preuzvišenost.

Preveo: O.

Književne vijesti.

„Preporod“, pokrajinsko glasilo jugoslovenske napredne mladine na Slovenskem, po zaplembi druga izdaja. Štev. 3 (broj 3.), leto 1. Ljubljana, 1. januara 1913. Sadržaj: V obrambo in korajžo. — L; Naša smrt in naše ostajenje. — F. F.; Ujedinjena nacionalistička Omladina. — M. Bartulica; Ljubav do domovine (zaplijenjeno). — Ivan Janković; Crna roka. — anž; Quod licet Jovi, non licet bovi. — E; (zaplijenjeno); Počitniška sveza; Dopisi: Iz Bosne. Prikaz opširan o „Naprednjaku“. Sadržaj 4. broja „Srpske Omladine“ i simpatičan osvrt o Biblioteci Ujed. Nac. Oml.; Zopet nasilje (z Dunaja); Jugoslovenski viškosolci; Alfirević (na više mjesta zaplijenjeni dopisi); Izjave lejalnosti; Znamenite besede A. Trešića i još nekoliko manjih stvarčica. (Pr. n. p.).

Ovaj broj je bolji i obiljniji od pre-gjašnjih, po čemu se vidi osobiti napredak ovog našeg bratskog lista. Čestitamo braći Slovincima, što ih cenzura poče kljaštriti. Znači, da su naši, jer otvoreni i iskreni. Svi

naši drugovi moraju se na „Preporod“ pretplatiti.

„Kako moji žive“ — Ž. O. Dačić. (Zadužbina Dimitrija Stamenkovića, knjiga 6.). Proste priče iz života našega naroda. Beograd, 1912. (Pr. n. pr.).

Ovo je jedna jako poučna knjiga, koju je napisao gosp. Živojin Dačić, poznat kao jedan veoma sposobni i marljiv radnik na pučkom prosvjetnom polju. Seljacima je osobito potrebna.

Srpska Književna Zadruga — XXI. kolo:

1. „Sanjalo“, roman. — Milorad P. Šapčanin.

„Ogledi“ — T. B. Makolej. — Preveli: I. B. Knežević i V. Savić.

„Autologija novih hrvatskih pripovijedača“, (L). — D. r. Branko Drechsler.

„Demostenove besede“, preveo D. r. Jovan Turoman.

„Robovanje i veličina vojničkog poziva“ — Alfred de Vinji. — Preveo s francuskog: Dušan L. Gjokić.

„Nove“ roman. — Jelena J. Dimitrijević.

„Manje pjesme vladike crnogorskoga Petra II. Petra Njegoša“ izdao Milan Rešetar. (Pr. n. pr.).

Serijski 1912. god. lijepe je sadržine i odličnog gradiva. Ova naša zadruga stiče svojim krasnim edicijama osobitu popularnost. Svim našim prijateljima stavljamo na srce, da se preplate kao članovi pomenute zadruge. Trebamo se megjusobno pomagati i upoznavati.

Srpski klasični pisci, knjiga druga: „Dela Laze K. Lazarevića“. Izašlo u Zemunu, nakladom Knjižarsko-umjetničkog zavoda „Napredak“. (Pr. n. pr.).

Prva je knjiga bila „Dela Gjura Jakšića“. Obe knjige krasno su uvezane i sjajan su ures biblioteke.

Jakšić, pjesnik i Lazarević, pripovijedač dva su odlična tipa naše literature. Ne bi smio biti nijedan Srbohrvat bez njihovih djela, koje može da za malu svotu naručiti.

„Hrvatsko-amerikanski koledar“ za god. 1913. Dalo na javu nredništvo „Hrvatskog Svijeta“, New York, N. Y. Sadržaj je obilan, zanimljiv i lijep. Ima nekoliko lijepih pjesmica kao D. M. Domjanića „Molitva iseljenikova“. O Luki Jukiću ima opširan prikaz: o njegovom životu i radu. Štampana je i pjesma Zlotvor. Poučan je članak „Alkohol i djeca“, a osobito je lijep članak pod naslovom „Titanic“. Ima još iscrpljiv pregled „Snaga Slavenstva“ i „Osvrt na naš život u god. 1912.“ (narokito se tu govori o Balkanskom ratu i o osnutku „Hrv. Saveza“). (Pr. n. p.).

„Smrt Majke Jugovića“, IV. pjevanje. Dubrovnik, 1912. — Ivo Vojnović. Izašlo latinicom, a naknadom pisca. (Primismo od gosp. pisca).

„Trilizam“, II. izdanje (zaplijenjeno radi uvodna članka, namjenjenog N. Veličanstvu), sv. 6., god. I. (Pr. n. p.).

Još uvijek ne zna se ko je na kormilu ovog lista, pa već ta okolnost ne daje nam najbolje garancije u njegov uspjeh. Sadržaj ovog broja nije loš, pored svih svojih utopističkih želja, koje su neostvarive, dok Nijemci ostaju Nijemci, dok Mađari budu Mađari!

„Balkanski rat“, mala knjižica o balkanskom ratu, koja je izašla o Sisku kod Janka Dujaka, vrlo je lijepa, zgodna i potrebna za narod. Preporučamo je.

„Hrvatski Sokol“, god. IX. br. 12. Zagreb, decembar 1912. Sadržaj: Sokolstvo i njegov razvitak na našim obalama. — Danko Angjelinović. — V. međunarodna olimpijada u Stolcholu; Sokolska i apstinentna izložba u Karlovcu. — Dr. D. Šašel, Tumač k prostim vježbama članstva za slet u Zadru. — Župe. — Hrvatski Sokolstvo u Americi. —

Slavensko Sokolstvo. — Književnost. — Različite vijesti.

Ovaj naš jedini sokolski list u ovim krajevima lijepo je uređen i preporučamo ga najtoplije.

Malo satire.

„Trieštinci“ pozvani na vojne vježbe malko nakresani u veselom razpoloženju pro-lazili su Dalmacijom, te dok se je parobrod odalečivao jedne večeri sa obale jednog dalmatinskog grada, jedan će od njih sa parobroda:

„E quanti serbi ghe ne že qua?“ — „Nisun“, odgovori jedan fakir. „Bēn“ — prihvati s parobroda — „qua gavemo vinto! Andemo avanti!“

Naši dopisi.

Megjusobna nas mržnja ubija. Na rad!

O malo kojem kraju pišu novine toliko i tako povoljno, koliko o Volovsko-Opatiji. Sudeći po tim reklamnim novinarskim vijestima izgleda, da se ovdje radi na narodnom polju punom parom, da vlada pravo osobito rodoljublje, vanredna sloga i mir. Društva ima zbilja ovdje i previše. Ali ta društva kao da ne shvaćaju svoje zadaće, pa je zato njihovo napredovanje u svakom pogledu — osim možda u materijalnome — slično rakovome.

Najveća je rana antagonizam izmegju Volovskoga i Opatije; takmeći se megjusobno za nekakav prestiž, zaboravljaju na sve više zadaće. Veliko je zlo i mržnja „domaćih“, urogjenika, prama „strancima“, megju koje ubrajaju sve, koji nijesu ovdje rojeni, a osobito je ta mržnja proti braći Slovincima. Posljednji se ovdje tako neprijateljski susretaju, da su bili prisiljeni posvema se odvojiti i osnovati posebno svoje „Slovensko potporno in izobraževalno društvo“.

Tako, pocijepani megju sobom u grupe i grupice živimo mi i Slovenci u dvjema sasma odjelitim taborima, dok o kakvom skupnom radu sa Česima i drugim Slavenima, što ovdje borave, nema ni govora. A da se taj nesnošaj izmegju nas i Slovenaca još bolje utvrdi, nasi dobri oci zabranili su pred par dana braći Slovincima držati probe u ovdšnjem „Židovskom Domu“, ili kako ga oni zovu „Narodnom Domu“.

Dok se ovako megjusobno koljemo i gramzimo za sticanjem imanja i časti a za to služimo se svim zlim srestvima, te stavljamo ljudi, koji bi htjeli da rade, gospoda Nijemci i Mađari rade mirno, marljivo, složno, sistematski i nesmetano. Rekoh nesmetano, jer se nitko ne miče, da im te jasne i otvorene planove osujeti: obratno, tim našim krvnim neprijateljima ide se na cijeloj liniji u susret! Pitat ćete: „A gdje je naša omladina? Ima li ovdje uopće kakve omladine?“

To nas pitanje najviše zabrinjuje, jer na nj možemo da odgovorimo samo niječno. Ono par ovdšnjih agilnih omladinaca od naših otaca je moralno, društveno i materijalno sasma utučeno te skučeno i svezano, dok se ostali ogromni dio naših omladinaca predao u ruke Veneri i Baku. Tako se narodna naša stvar nema nadati ničemu dobrome u izloženoj i gnjiljoj ovoj točki, u čvrstom utvrgjenom ovom pangermanskom otoku, ne raskuže li se smjesta i radikalno teško zaražene ove strane. A sa radikalnim raskuživanjem mora da se odmah započne, inače ne izgubismo samo Opatiju, nego i čast, poštenje i sve dobre vrline, a na golemu sramotu cijelog našeg dvoimenog naroda.

Volovsko, januara 1913.

Jugoslaven.

Popova neprilika.

Na prolasku kroz Zaton doznao sam, da se je Don Jakov Foretić mjesto da se je na početku nove godine sa svojim slugama

ljubi i zaželi im novo sretno ljeto, s njima izmlatio i izgrdio do zla boga. To je bio čitav škandal, da je cijelo selo skočilo, misleći da se je dogodila kakva velika nesreća. Neki seljaci skočiše glavaru, da pošalje rone-dare, da uspostave mir. Ovako se časte naši dobri pope. Zgodna je ova njihova „šala“, koja ih lijepo osvjetljuje.

Vodice, 6 januara 1913.

Mate Roca.

Klerikalna rabota.

Gosp. Dr. Smolčić tuži se, da su mu bolesnici pokrali milodare iz kapele, a je li lijepo, da se od jadnih bolesnika kupe milodari? Izmamio se novac, 44.40 Kr. za crkvu Gospe od sedam žalosti, 50 Kr. za sv. Nikolu u Stonu, a na mrtvi dan kupili su za kupovanje svijeća. Tako sestra Abertonija pravi svagje s onima, koji joj ne dadoše. Te bolesnike gleda krivo. Je li ovo pravo? Dr. Katić je tražio, da se ti novci povrate bolesnicima. No Dr. Smolčić kumovao je klerikalizmu, pomagao je te „lijepe“ stvari, da se muzu bolesnici. Svakako, ovakve nepodopštine nek se ne ponavljaju.

Dubrovnik, 10. januara 1913.

V.

Jedan zločin.

Na 5. januara, u negjelju držao je po običaju „naš“ don Mate preko mise „lijepi“ govor. Mi ne bismo se na ovu „paradu“ osvrćali, da nije potrebno. On javno u crkvi reče, da u Tribunju nema nijednog poštenog čovjeka, nijedne poštene žene i nijedne poštene cure. Ova drskost svakoga je zaprepastila, i narod ga je tužio biskupu, ali čujemo, da je i ovog puta prošao dobro. Vrana vrani oči ne vadi. Ali mi, ovaj, goli i jadni puk, a siromašan i pošten, ne možemo i ne ćemo da trpimo takove dripavce. Naš Tribunj mora da bude uzor, a ne da ga sramoti župnik našeg sela!

Tribunj, 14 januara 1913.

Seljak.

Naš načelnik — slavenofob.

Na 5. ovog mjeseca bila je zabava u općinskom domu u Imotskome.

Kad su se najbolje zabavljali u rodoljubnom oduševljenju, zapjevaše „Onamo 'namo...“ Na to skoči naš vrijedni gospodin načelnik vičući: „Na dvor fukare, ja sam austro-ugarski podanik, na dvor izdajice!“

Onoga, koji je počeo prvi pjevati tvornoga je napao. Hoće naš „Zane“!

Imotski, 11. I. 1913.

X.

Naše bilješke.

Naša žurnalistika.

Naš narod nema mnogo očekivati od ovake žurnalistike kao što je naša, nesretna. Dalmatinska osobito. U predzadnjem broju našega lista donijeli smo poznati apel: Pomozimo Ujeviću! sa željom, da ga preštampaju i ostale naše novine. Osim „Crvene Hrvatske“ nijedna se na nj ni riječi nije osvrnula, a to je preveć žalosno i preveć nesretno. Svaka osuda i najteža zato, malena je. Taj mladi naš radnik dopao je ruku Cuvajevih organa, trune u tamnici da nam ugine: on, koji je posvetio kao i mi svi svoj život da pomogne ovoj bijednoj zemlji — ali ipak naša nesretna žurnalistika, koja zna po cijele brojeve posvećivati tričavim strančarskim polemikama, nije našla shodnim, da ijednu riječ rekne, da pozove narod na pomoć. Naši prijatelji eto i ovom prilikom najbolje mogu da vide, koliko važi naša žurnalistika i koliko imamo od nje očekivati. Pa da nije ova sva njihova halabuka sloge ispraznost?!

„Almanacco civile anticlericale“.

Pod ovim naslovom izašla je u Firenzi brošura. U tome gragjanskom koledaru naznačeni su kronološki povjesno-znanstveni

Tisuće i tisuće domaćica je iznijelo i znanost je potvrdila, da „Pravi Franck“ iz domaće tvornice u Zagrebu, kao najbolji kavin pridoatak, zaslužuje najtopliju preporuku. - Pravljen iz domaćih sirovina. - Tvornički znak : Mlinac za kavu. -

kv om 152/24 041

dogagjaji, koje u današnjem vijeku svaki i malo kulturni čovjek mora da zna.

Takav koledar s vremenom mora zamijeniti današnje koledare, koji nijesu drugo nego klerikalna propaganda uz dobar „gešeft“ odnosnim suradnicima, koji su većim dijelom svećenici ili koji prefrigani laik. Obzirom na navedeno preporuča se svim prijateljima lijepe knjige da nabave taj almanah i da ga šire među radnicima i obiteljima, tim više što mu je malena cijena, samih 25 para bez poštarine.

Može se nabaviti na adresu: Enrico Macciani, Firenze, 17. Borgo S. Jacopo.

„Hrvatskoj Kruni“.

Prvi list iza poznatog *Jedinstva* javio se je iz Zadra. „Hrvatska Kruna“ je progovorila. Očekivali smo objektivnu i anonimnu kritiku, razborit osvrt i pročitamo u zadnjem broju jednu užasnu psovku, užasnu glupost. Ako gospoda hoće da nas i naš rad kritizuju, eto im otvorena polja: naš je program, nek njega izrešetaju; nek odgovore na sve ono 50 članaka što je izašlo u ovo dva zadnja mjeseca: nek na to odgovore, a ne preštapavši jednu crticu (iz knjige, koja je od kritike u svoje vrijeme bila pohvaljena) iz listka, pa time dokazivati naš „zao“ nacionalizam. To je užasno glupo i smiješno. Završujemo s Matošem: „Na djelo, koje bi bezobzirno žigosalo rad svih političkih stranaka, puzavu nezrelost birokratske inteligencije, književničko koterijaštvo, nekulturnost klerikalizma i frazerstvo modernista, lijenost i zaostalost puka, hrvatsku nesposobnost za osjećanje hrvatske solidarnosti, nepismenost štampe, pa zagušljivu, sitničarsku moralnu atmosferu našeg javnog i privatnog života, prirođenu samo lakejskim društvima, na ta-

kav slobodan javk graknuli bi svi naši listovi ili bi autora prečutali, bojkotovali, proskribali.“

Da, da: da mre, mre i mre taj sitničarski i fistarski cinizam!

Politički pregled.

Kaos politički još je uvijek u svojoj intenzivnosti. Na ultimatum Turska još nije odgovorila. Raspoloženje je Turaka, da ne će popustiti u pitanju Jedrena. Velevlasti se složiše, da zajednički predaju notu porti. Rekbi da će Balkanci tada odmah početi sa neprijateljstvom. O pitanju granica još stoje oprečnosti. Srbi ostepaju s mora. Preko Daneva saveznici izjavljuju se čvrsti na svojim zahtjevima. Trojni savez hoće Skadar Albaniji. Bugarsko-rumunjski spor jenjava. Naši se „domoljubi“ tješe padom Cuvaja. U Francuskoj izbori su za predsjedništvo. U užim izborima dogjose Pams i Poiencaire.

Iz mjesta.

C. k. Predsjedništva sudova dalmatinskih nastavljaju sa započetim torturama protiv rodoljubnijim i neodvisnijim odvjetničkim kandidatima u sudskoj praksi. *Dr. Angjelinović* u Splitu bio je po sudu osugjen na mjesec dana zatvora ili K 300 globe radi § 305 K. Z. Isključeni su sada odvj. kand. *Ivan Aničin* ekzercoira sada kao kapral u vojsci *Dr. Mitrović*, pravni vježbenik u Splitu bio je premješten u Kotor, te je tamo već nastupio praksu. Naš sugrajanin *Dr. Bego* bio je takogjer ponajprije isključen za šest mjeseca, pa premješten u Kotor (na granicu!) te se je — hvala očinskoj i pristojnoj svje-

dožbi i popratnici mjesnog predsjednika suda! — riješio daljnih muka time, što je za sada prekinuo sudsku praksu, i sada nastavlja odvjetničku praksu kod Dr. A. Makale.

Jedno izjašnjenje. U zadnjem broju broju preporučili smo predavanje braće Slovenaca s namjerom, da i naši prijatelji otigju i poznaju klerikalce što su i vide na svoje oči njihove težnje. Sam fakat da je biskup prisustvovao govori dosta. Njegove sjajne riječi još više. Mi propagiramo zajednicu sa Slovincima, ali sa mladima, slobodnim ljudima, a ne sa klerikalcima, kako i stoji u našem programu. Eventualno na ovo detaljnije obazret ćemo se što prije.

Vrlo nam je čudnovato zašto je našim rezervnim časnicima zabranjen pristup u naše domaće zabave, a gospoda oficiri Njemci valjda ne će tražiti da mi i njih moramo zvati. Sramotno je ovako šikanirati naše ljude.

Čast mi je javiti p. n. cijenjenom občinstvu, da sam otvorio u „Širokoj Ulici“, u prizemlju kuće R. Vlahov, svoju moderno urejenu

SLASTIČARNICU

opskrbljenu najbiranim slatkišima, kao što i inim predmetima, koji u slastičarnu spadaju: Izragjujem na potpuno zadovoljstvo sve vrsti slatkiša prigodom ženidbe, krštenja i t. d. Preporučam za mnogobrojni posjet i bilježim se 1 **Stevo Mandić.**

Lav N. Tolstoj Knjižnica „Naprednjaka“ broj 2

„ŽIVI TRUP“

drama u šest čina i dvanaest slika.

Cijena 60 para (s poštom 70 para).

Može se dobiti kod „PUČKE TISKARNE“ D. r. V. Ijadica i drugovi - Šibenik.

PRVA ZAGREBAČKA TVORNICA

pečata iz mjedi i gume za urede. — Tvornica email tabla i tablica.

Strojevi za numeriranje i t. d.

Glavno zastupstvo za Dalmaciju: 51

Petrić Ljubomir - Split

OGLAS

Gradjevno Poduzeće

PETAR BLASOTTI & FRANO ŠKOTON
Ispitani nadzidarski majstor u ŠIBENIKU

poduzimlje svaku vrst gradjevnih radnja i popravaka. Specijalista u gradnji štednjaka (Sparherda) i peći za sobe. Poduzimlje čvrste radnje u cement beton (Eisenbeton) bez potrebe željeznih greda, sa posebnom kancelarijom za nacрте i trebovnike u kući Pasini put Suda. 44

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cijenjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se je u zadnje vrijeme nalazio „Hotel Velebit“ koji sada prestaje.

Preporuča se naklonosti starih prijatelja i cijenjenog občinstva, koji će u „Hotelu Krka“ naći sve najmodernije konforte.

Sa veleštovnjem
FRANE CRLJENKO

24

PUČKA TISKARA
D. V. Ijadica i drugovi
ŠIBENIK

Preporuča se za sve u tiskarsku struku zasjecajuće radnje, cijene umjerene.

NAJBOLJI ČESKI PROIZVOD

JEFTINE PERINE

1 kg. smedje dobre, ugladjene po 2 K., bolje po K. 2.40; prve vrsti pola bijele K. 2.80, bijele K. 4; bijele pahuljaste K. 5.40; 1 kg. vrlo fine, bijele kao snijeg, ugladjene od K. 6.40 i K. 8; pahuljica smedjih od K. 6 i 7; bijele, fine K. 10; najfinije pahuljaste sa prsiju 12 K. Ako se naruči 5 kg. šalje se franko.

Gotove postelje od crvenog, modrog bijelog ili žutog naukinga, jedna peča 180 cm. duga, 120 cm. široka sa dva jastuka svaki 80 cm. dug, 60 cm. širok, napunjena sa novim, smedjim trajnim pahuljastim perinama K. 16, na pola pahuljastih K. 20, pahuljastih K. 24; pojedine peče K. 10, 13, 14 i 16. Jastuka K. 3, 3.50, 4. Peča 200 cm. dugih 140 širokih K. 13, 14.70, 17.80, 21. Jastuka 90 cm. dugih 70 cm. širokih K. 4.50, 5.20, 5.70. Podpeče jakoga gradla 180 cm. dugih, 116 cm. širokih K. 12.80, 14.80.

Šalje se poduzećem počam od K. 12 franko. Izmjene su dozvoljene. — Za neodgovarajuće vraća se novac.

Potpune cijenike besplatno i franko. 13-15

S. BENISCH u Deschenitzu, br. 951 — Češka.

PIO TERZANOVIĆ
Šibenik

Velika zaliha za zimsku sezonu

MUŠKIH ODIJELA

Najmodernijeg kroja uz vrlo umjerene cijene 3-52

NE BOJI SE UTAKMICE.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA — PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU - DIONIČKA GLAVNICA Kr.

2,000.000 - PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTIV GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPI.

3-52

RA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - - -